

Niels Chr. Sidenius

Introduktion

Dette nummer af POLITICA Behandler et emne, der med rette har indtaget en meget central plads i de sidste 3-4 års politiske diskussion, fordi eurokommunismen har rejst nogle problemstillinger, der kan pege frem mod afgørende nye politisk-økonomiske perspektiver for de vesteuropæiske demokratier.

De fænomener inden for den kommunistiske verdensbevægelse, der hyppigt betegnes som eurokommunistiske, er relativt forskellige, og dette har også præget debatten om eurokommunismens konstituerende træk. På trods af en vis forvirring kan man dog sige, at begrebet eurokommunisme er blevet brugt til at dække den ideologiske, teoretiske og politiske udvikling i specielt de tre sydeuropæiske kommunistpartier - PCI, PCE og PCF - der meget generelt karakteriseres af 1. en ret stor grad af selvstændighed i forhold til SUKP og (omend i noget ringere grad) den sovjetiske socialismeopfattelse og 2. den forsøgsvis udvikling af en demokratisk socialisme, herunder en demokratisk overgang til socialisme.

De eurokommunistiske projekter rejser således ikke kun nogle ideologiske problemstillinger, der mere eller mindre entydigt kan placeres i et udviklingsforløb for verdenskommunismen. De eurokommunistiske partier støder også i deres praksis på nogle meget konstante politiske problemstillinger som f.eks. kommunisters anvendelse af de eksisterende statsapparater frem mod overgangen til socialisme, holdningen til EF og NATO, og kommunisters deltagelse i forsøget på at løse den økonomiske krise på den nuværende kapitalismes præmisser.

De nævnte problemstillinger (og flere til) og de tre kommunistpartiers holdninger hertil er allerede behandlet i adskillige fremstillinger, og flere vil følge. Inden for dette tidsskrifts rammer er det ikke muligt at komme rundt om alle de emner, eurokommunismen rejser, hvorfor vi har søgt at belyse nogle emner og områder, der i øjeblikket forekommer relativt dårligt behandlet på dansk. Denne afgrænsning betyder konkret, at så centrale emner som SUKP's holdning til eurokommunismen og den italienske euro-

kommunisme ikke behandles. Det skal dog nævnes, at sidstnævnte emne inddrages i flere af artiklerne, specielt i den første og den sidste.

Den første artikel om eurokommunismens teoretisk-ideologiske forudsætninger søger at påvise, at næsten alle de problemstillinger, eurokommunismen har aktualiseret, har været rejst eller på anden måde foregrebet i verdenskommunismen efter 1945. Eurokommunismen må derfor også forstås som et led i en længerevarende og mere generel proces inden for verdensbevægelsen, og ikke kun som et enestående nybrud.

Hvor den første artikel fokuserer på de teoretisk-ideologiske nyformuleringer i verdensbevægelsen som helhed, behandler Palle Jørgensens artikel om PCE et specifikt eksempel på opkomsten og udviklingen af eurokommunistiske synspunkter, mere præcist forholdet til SUKP og den sovjetiske socialisme og spørgsmålet om internt partidemokrati. I denne analyse behandles også eurokommunismens opkomst i sammenhæng med PCE's placering i det spanske samfund og dettes økonomiske og politiske udvikling, således at der her åbnes for de nødvendige analyser og vurderinger af de eurokommunistiske projekter for virkeliggørelse af socialismen i relation til specifikt nationale problemstillinger og disses internationale kontekst.

Gunnar Dybvad Olesens artikel om PCF er på flere måder parallel til artiklen om PCE, men ved også at analysere og vurdere PCF's ideologiske og strategiske positioner gås der også på disse områder ret tæt på rækkevidde og modsætninger i dette eurokommunistiske projekt (der p.t. forekommer at være dårligere belyst end PCI og PCE). Denne artikel behandler den mere generelle udvikling i PCF's ideologi og politik og markerer partiets aktuelle positioner. Den efterfølgende artikel, Ole Böttzauws om forholdet mellem PCF og PS omkring valget i marts 1978, koncentrerer sig om et konkret begivenhedsforløb, der kan illustrere PCF's holdning til to væsentlige problemstillinger: alliancespørgsmålet som meget væsentligt for den eurokommunistiske strategi og det interne partidemokrati, der i egentlig forstand er et problem for PCF: både i forhold til partimedlemmerne og i forhold til alliancepartnerens opfattelse af partiet.

Den afsluttende artikel af Jakob Jørgen Simonsen og Georg Søren-

sen bygger på den grundlæggende tese, at der er afgørende lighedspunkter mellem Folkeenhedens og eurokommunisternes strategiske opfattelser, og dermed også mellem eurokommunismens og moskvakommunismens strategi. Herudfra behandles især det meget afgørende alliancespørgsmål ud fra den chilenske erfaring, hvorved der dannes et fundament for en problematisering af den eurokommunistiske strategi. Som forfatterne selv gør opmærksom på, må en sådan erfaringsoverførsel foretages med varsomhed; men på den anden side er der ikke tvivl om, at eurokommunisterne selv (specielt PCI) har søgt at uddrage nogle erfaringer af udviklingen i Chile i begyndelsen af 70'erne.

Et så 'politisk' emne som eurokommunismen giver anledning til mange holdninger og synspunkter. Forfatterne til dette nummer af POLITICA har da også indbyrdes afvigende holdninger til flere aspekter ved de eurokommunistiske projekter, hvilket der også findes udsalg af imellem artiklerne. På realanalysernes aktuelle mangelfulde stade må en sådan forskellighed i vurderingerne anses for en frugtbar afspejling af den åbenhed (og usikkerhed), eurokommunisterne selv lægger for dagen over for de aktuelle økonomiske og politiske problemer. Hermed skal det også være antydnet, at forskningen omkring eurokommunismen nu især vil kunne bringes videre af realanalyser af de enkelte landes klassestruktur, politiske bevægelser og landenes placering i det internationale systems modsætninger, eksplicit relateret til udarbejdelsen af en konkret socialistisk strategi for de vesteuropæiske lande.